

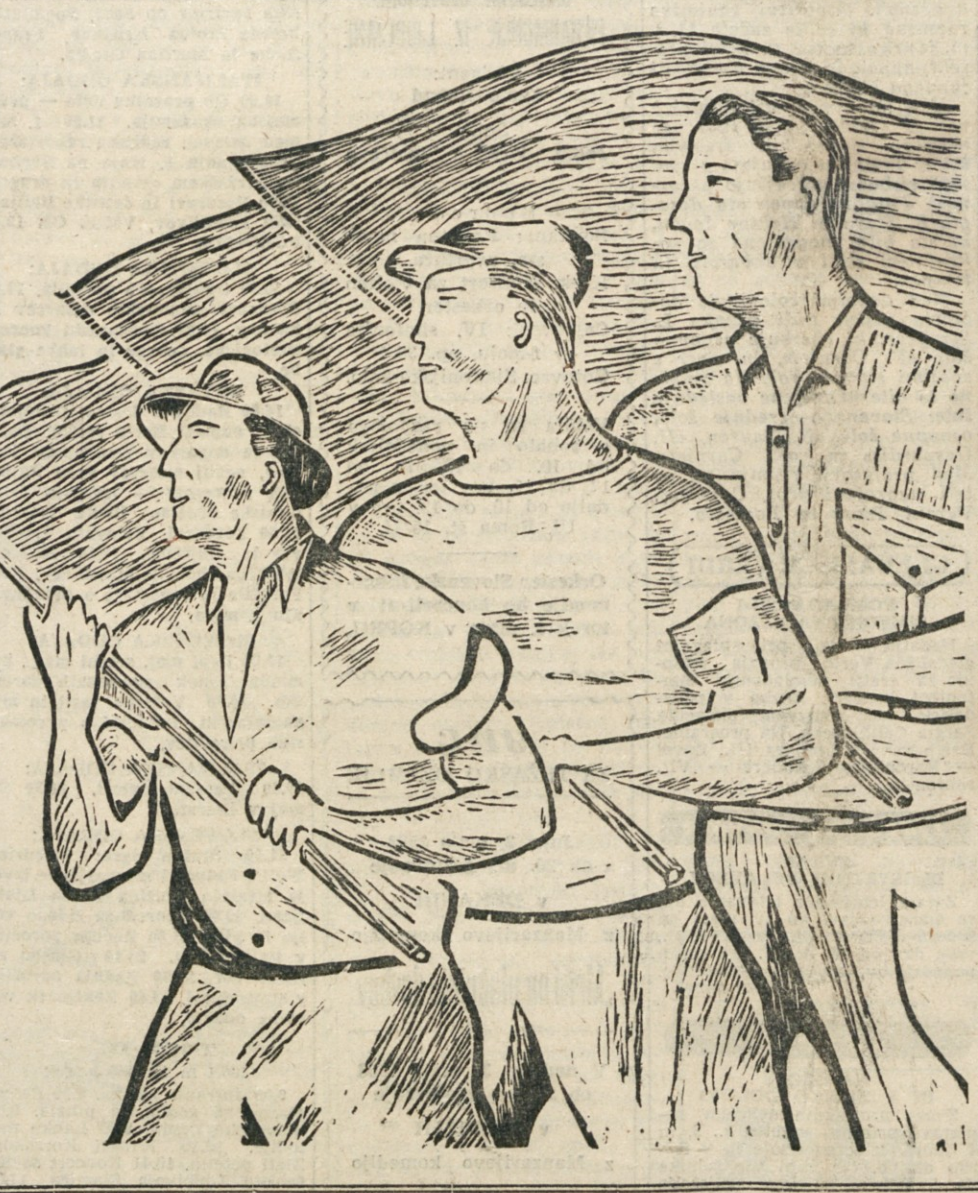
PRVI PRAZNIK

PRAZNIK DELA

Uslavstvo vsega sveta že nad 60 let praznuje prvi maj - praznik delavcev. Priznanje internacionalne spomenu človeških muškarcev in ki je že od vsega časa bil del mednarodne delavstva. Pravi praznik in še dobro spominjamo časa, ko so delavci bili celo žrtve za pravo in pravičnost. To dan so delavci manifestirali naprej za osebnostno svobodo, za splošno pravico, za socialno pravičnost, za izboljšanje življenjskih pogojev. To dan so delavci razvijali kapitala razvijajo, revolucionarna zavest, tem bolj so bila revolucionarna delavstva. Zato je zgodovina prvih majev tudi zgodovina delavskega gibanja.

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE
TRST, petek 1. maja 1953
Cena 25 lir

ZIVEJ PRVI MAJ

EDVARD KARDELJ O SPREMENBI SOVJETSKE TAKTIKE

Brez globljih notranjih sprememb ni mogoče govoriti o spremembi sistema v SZ

Sprememba taktike dokazuje, da se voditelji SZ zavedajo spremembe odnosa sil v svetu - Bistveno je, da Malenkov manevrira z mirom ne pa z grožnjami Jugoslavija šteje 16.927.275 prebivalcev

BEOGRAD, 30. - Jugoslovanska zvezna komisija za popis prebivalstva sporoča, da je bil popis opravljen ob predvidenem roku in po predpisanih navodilih na vsem ozemlju ljudske republike Jugoslavije. Po prvih rezultatih popisa je imela Jugoslavija na dan 31. marca 1953. leta skupno 16.927.275 prebivalcev, od tega 8.211.284 moških in 8.715.991 žensk. V primeri z zadnjim popisom prebivalstva z dne 15. marca 1948 se je le-to povečalo v Srbiji za 455.778, v Hrvaški za 156.946, v Sloveniji za 71.088, v Bosni in Hercegovini za 278.290, v Makedoniji za 150.920, v Crni gori za 42.436. V vsej Jugoslaviji je tako število prebivalstva povečalo od 15. marca 1948 za 1.155.000 ali za 7,3 odstotke.

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 30. - Podpredsednik jugoslovanske Zvezne komisije za popis prebivalstva, Edvard Kardelj, Milovan Djilas, Aleksander Ranković in Moša Pijade so v intervjuju z dopisnikom »Mednarodne politike« za prvi maj izrazili svoje mnenje o zvezi z jugoslovanskim zunanjo politiko in izgradnji socializma v Jugoslaviji. Edvard Kardelj je v svoji izjavi o zunanji politiki Jugoslavije poudaril, da je cilj jugoslovanske zunanje politike vedno mir in sodelovanje v vsaki stvari, ki lahko prispeva k utrditvi miru v svetu. Jugoslavija ima z vsemi državami, ne glede na njihovo notranjo ureditev, normalne diplomatske odnose.

Prvomajska nagrada Miroslavu Križiču

ZAGREB, 30. - Zveza književnikov Jugoslavije je dodelila prvomajsko nagrado zaslužnim jugoslovanskim književnikom za najboljša dela v 1952. letu. Oskar Davičo je prejel za roman »Pesem« 200 tisoč din, Milan Bogdanović za knjigo kritik 150.000 din, Vladan Desnica pa za knjigo pripovedk 100.000 din. Zvezna hrvaška komisija za literaturo Miroslavu Križiču je podelila njegovo življenjsko delo nagrado pol milijona dinarjev.

Predložena izjava o volilni povezavi v Italiji

RIM, 30. - Danes dopolnilno so predstavniki štirih italijanskih večinskih strank - demokristijancev, republikancev, liberalcev in socialnih demokratov - predložili pri posebnem

ZA PRAZNIK 1. MAJA

Delavci v coni B si delijo dobiček

Danes bo v Ljubljani ena največjih povojnih prvomajskih parad. Včeraj pred praznikom dela so skoraj po vseh področjih kopskega okraja delavski svetovi delili delavcem pripadajoče predečke, ki so jih ustvarila podjetja. Podjetja so skupaj razdelila okrog 5 in pol milijona dinarjev. V gradbenem podjetju EDILIT so razdelili vsega 1.500.000 dinarjev, v ladjedelniški delavnici v Piranu pa 1.100.000 dinarjev ter so povprečno razdelili 7000 dinarjev na delavca. V tovarni Delagrade pa so razdelili na delavca povprečno 8000 dinarjev. Neka delavca je prejel 20.500 dinarjev viška. Dobriček so delili še v podjetjih »Adria«, STIL, Elite, Lipa in nekaterih drugih.

(Od našega dopisnika)
LJUBLJANA, 30. - Slovenski praznik dela prvi maj z mnogimi prireditvami ki so se pričele že danes v Ljubljani in v industrijskih središčih. Ljubljana je že povsem v prazničnem razpoloženju. Vse od zvečer delavski zastavi, s čimer so nastopili v narodnih zastavi s svetlim, zelenim ter sliki jugoslovanskih voditeljev. Na mnogih trkih igrajo godbe na pihala, člani pevskih zborov pa pejejo na javnih mestih. Delavska prosvetna društva »Svoboda« pripravljajo noč in jutri vrsto kulturnih nastopov po vsej Sloveniji.

O napotilu SZDL Slovenije zamejskim Slovencem

Diskusija o položaju zamejskih Slovencev na kongresu Socialističnega zavezništva Slovenije, kakor tudi resolucija, ki se dotika tega vprašanja, je vzbudila med zamejskimi Slovenci, predvsem v Sloveniji, veliko zanimanja. Sklep, da bo SZDL Slovenije v zaveznosti tudi v bodoče posvečala čim večjo skrb, je nalezljivo splošno odobranje, ker se zamejski Slovenci zavedajo, da jim bo ta skrb in pomoč kot do zdaj tudi v bodoče v veliko oporo v njihovi nelahki borbi za enakopravnost in za popolno priznanje narodnih pravic. Sicer pa je tako stališče SZDL Slovenije popolnoma razumljivo in logično, ker drugače tudi biti ne more. Slovenci v matični domovini so vedno z oporečjem spremljali in obsojali vsako politiko narodnega zatiranja njihovih rojakov v zamejskih državah, ki so v osnovi nasprotno vsakemu napredku in s tem tudi škodljive borbi za resnično enakopravnost med narodi.

Splošna mobilizacija v Tajlandiji?

HANOI, 30. - Za Francijo je vojski in politični položaj v Indokini kritičen. Danes je francosko poveljstvo sporočilo, da so francoski vojski laoske čete izpraznile Muong Sung 45 kilometrov severno od prestolnice Luang Prabang. Vietminhove čete so sedaj oddaljene okoli 30 kilometrov od prestolnice. Tajsko poveljstvo, da razpravljajo o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo izmenjave bolnih in ranjenih ujetnikov. Tako je znano, so bili zadnji bolni in ranjeni ujetniki združene poveljstva upravljeni v nedeljo in severno poveljstvo je izjavilo, da je vrnilo vse bolne in ranjene ujetnike, ki so bili v njegovih rokah. Združeno poveljstvo pa še dalje izračuna, da bodo skupno vrnilo 6000 ujetnikov, to je 200 več, kakor so se zavezniški pritožbe obvezali vrniti. Ni znano, o čem bodo govorili na jutrišnjem sestanku.

Poveljstvo OZN odklanja določitev azijske države

Odklanja se razpravljanje o ostalih točkah, dokler se ne sporazumemo o nevtralnih državah

PANMUNJOM, 30. - Na današnji plenarni seji v Panmunjomu je general Harrison zavrnil predlog nasprotnikov, naj bi določili kako azijske države namesto Švice, ki naj bi prevzela v zaščito ujetnike, ki se nečije vrtni domov. Izjavil je, da ne bi bila nobena azijska država sprejemljiva, ker so vse blizu kominformističnim držav in so zaradi tega podvržene njihovemu vplivu, gospodarske ali političnemu vplivu. Razen tega je general Harrison zahteval, naj se na dnevi redi prihodnje seje, ki bo jutri postavi vprašanje izbere nevtralne države, in je dodal, da je brez sporazuma o tem nemogoče sporazumeti se o premirju. »Ne vidimo nobene koristi, da bi resno razpravljali o ostalih točkah našega predloga - je pripomnil Harrison - dokler se ne sporazumemo vsaj o izbiri nevtralne države. Harrison je dalje izjavil, da so seznanjeni ujetniki, ki so jih severni sporočili decembra 1951, vsebovali imena 25.000 ujetnikov, medtem ko je v severnokorejskih taboriščih bilo 65.000 ujetnikov. Združeno poveljstvo je izjavilo, da so bili informirani usotvojeni, da so ujetnike, ki niso bili na seznamih, vključili v severnokorejske vojske. Dodal je, da bi bilo prav, če bi ujetne severnokorejske vojske, ki so svoj čas živeli na Južni Koreji, združeno poveljstvo takoj izpustilo ter jih vključilo v civilno življenje, namesto da jih zadrževali v nedogled, kar bi se zgodilo, če bi sprejeli predloge severnih. Po sestanku je general Harrison izjavil, da kitajsko-korejski predstavniki niso bili preveč zadovoljni s to idejo, naj bi izpustili na svobodo ujetnike, ki so v rokah združene poveljstva. General je izjavil, da bi predlog severnih prisilil ujetnike, naj izbirajo med povratkom na Severno Korejo in ujetništvom za nedoločen čas. Admiral Daniel je danes sporočil, da se bodo zvezni častniki sestali jutri zjutraj v Panmunjomu na zahtevo zdru-

DANES OB 15. URI NA STADIONU „PRVI MAJ“ (VRDELSKA CESTA)
LJUDSKA VESELICA
z naslednjim sporedom:
Nastop združenih pevskih zborov in godbe;
Govori: Govornika tov. Eugenio Laurenti in Franc Stoka.
Nastop tamburaskih zborov;
Baleti;
Recitacije.
Otroke bo zabavalo lutkovno gledališče, šaljive igrice in tekme.
Od 17. do 24. ure **PLES**
Igral bo orkester iz Sv. Križa.

Delovala bosta bar in bife. Delavci, meščani, udeležite se svojega praznika. PRIREDITVENI ODBOR

IZ DOLINSKEGA OKRAJA: Prvi avtobus odpelje iz Doline ob 13. uri skozi Boljuncem in Domjo, drugi pa ob 14. uri iz Boljunca skozi Boršt na stadion »Prvi maja«.
IZ NABREZINSKEGA OKRAJA: Avtobus odpelje iz Sempolaja izpred Furlanov ob 12.30 in gre mimo Bajje in Kresije. Iz Saleza odpelje ob 13. uri, iz Zgonika ob 13.10 in iz Gabrova ob 13.20. Vaščani Zgonika naj gredo na avtobuse v Gabrovec ali Salez. Prvi avtobus odpelje s Proseka ob 14. uri in se ustavi na Kontovelu. Naslednji avtobus vozi s predelkom pol ure od prvega. Tudi v Opčin bodo zaporedoma vozili avtobuse. Prvi odpelje izpred Fabiča ob 13.30 ter zajame se Trebče, Padrice in Bazovico. Avtobus bo vozil do Dodiča, nakar se obrne in gre zopet na Opčine.

Znižani izdatki v ameriškem proračunu

WASHINGTON, 30. - V dobro obveščeni krogi trdijo, da je predsednik Eisenhower predložil danes predstavnikom kongresa svoje prve predloge za znižanje proračuna, ki ga je pripravila še Trumanova uprava. Znižanje bi znašalo 8,5 milijard dolarjev in bi prikrajšalo vojaški proračun za 5 milijard, notranje upravne izdatke za 1,2 milijard in atomske izdatke za 250 milijonov.

Komisija predstavnike zbrala za proračun pa je predložila znižanje za 32 odst. proračun ministristva za trgovino pa za 25 odst. Če bi predstavniška zbornica in senat to znižanje odobrila, bi se znatno zmanjšalo število oseb, ki se izražajo v tujni Komisija je predlagala materialno znižanje proračuna tudi za pravosodno ministristvo. Kasneje je Bela hiša potrdila, da je predsednik Eisenhower sklenil znižati proračun za finančno leto 1953-1954 za 8,5 milijard dolarjev.

DUNAJ, 30. - Avstrijška vlada je določila na 26 šilingov novotučaj dolara. Ta sklep bo stopil v veljavo 4. maja.

Pod vplivom teh reakcionarnih težav se v narodnosti in boji tržških Slovencev torej večkrat našajo nacionalistične tendence, ki se izražajo v postavljanju zadržanih italijanskih imperialističnih krogov ali kakršne koli manevre drugih veleni in mednarodnih reakcionarnih sil ter zagotovitvi takemu STO tudi vse demokratični razvoj. Jugoslovanski predlog o skupni upravi na tem ozemlju vsebuje takšna jamstva, Jugoslovanskemu predlogu pa slovenski reakcionarni krogi v Trstu odločno nasprotujejo, kakor ga napada tudi kominformistično vodstvo. STO nam isto poto, da postane samo za varanje navihn ljudi in ker račun, da bi z ostvaritvijo STO, kot ga predvideva mirovna pogodba, nastali pogoji za priključitev tega ozemlja k Italiji. Iste to nam isto poto, da postane ni vezati narodnosti boj Slovencev z bojem za brezpogovorno ustanovitve STO, kot ga predvideva mirovna pogodba, kar postavlja ostale tržške slovenske skupine kot prvi pogoj za uspešno skupno akcijo v narodnostnem vprašanju - tudi objektivno podpirati takšne protidemokratske težnje slovenskih reakcionarnih vrhov. Cas je, da tudi tem dejstvom odkrito pogledamo v oči.

B. BABIC

Živel I. maj, borbena praznik vsega delovnega ljudstva!

OSVOBODILNE BORBE I. MAJA 1945. LETA U TRSTU

V borbi za Trst so enote IV. armade in oboroženi oddelki „Delavske enotnosti“ ter vsega antifašističnega tržaškega prebivalstva v ogorčenih krvavih bitkah zlomile zadnji odpor Nemcev, fašistov, četnikov in ustašev ter osvobodile mesto

Beograjsko založniško podjetje «Kultura» je pred kratkim izdalo knjigo «Osvobodilni pohod na Trst», ki je, očluni opremi in na dobrem papirju! Knjiga — ki je, med drugim povedano, delo več avtorjev, bivših udeležencev osvobodilne boje in poveljnih odgovornih vojaških voditeljev v sestavi IV. armade — je posebej čena, kot razvidno iz posvetila na 5. strani «Borcem IV. armade in njihovemu komandantu Petru Drapišinu. Bistveno predstavlja dragocen prispevek in novost na tovrstnem področju hrvatske literature, obenem pa zgodovinski dokument, ki z vsjo potrebno objektivnostjo in kritično strogostjo osvetljuje enega najpomembnejših in morda tudi najzanimivejših detajlov jugoslovanskega oboroženega boja proti okupatorju, ko so namreč enote taktarne IV. armade izvršile svoj zgodovinski znani pohod na Trst, da bi ga osvobodile.

Ob tej priliki, ko ravnokar obnoviti nekatere njegove najteže osma obletnica, kar so bolj značilne in bistvene dogodke IV. armade izvršili ta godke, tako kot so nakazani v svoj slajmi podvig, bi hoteli knjigi: «Osvobodilni pohod na

Trst», ki ji nihče, kdorkoli hrani v sebi nekaj poštenja in čuta za resnico, ne bo mogel odreči nepristranosti ter objektivnosti.

Ko so v prvih dneh marca 1945 zavezniki začeli s splošno ofenzivo proti umikajočim se hitlerjevskim armadam v razsulu, so lete v poslednjem naporu še skušale ohraniti nekaj, kar je bilo neogibno zapisano poginu. Kakor na smrt ranjena zver so bile tudi one v tem trenutku in položaju še vedno dovolj nevarne. Treba jih je bilo čimprej in dokončno uničiti. V splošnem zaveznikem načrtu za končno zmago nad fašističnim vojaškim stro-

jem si je vrhovni štab jugoslovanskih narodnoosvobodilnih enot, vključenih v splošno zavezniki fronto kot njen sestavni del, zadal za nalogo očistiti celotno jugoslovansko ozemlje okupatorske oblasti ter prisiliti njegove oborožene sile k brezpogojni predaji. Za izvršitev omenjene naloge, kakor tudi za istčasno osvoboditev vsega tistega etnično jugoslovanskega ozemlja, ki je bilo po prvi svetovni vojni prisojeno Italiji, je bila določena dne 1. marca 1945 ustanovljena IV. armada, na čelu s komandantom, takratnim generalmajorjem Petrom Drapišinom in komisarjem, takratnim polkovnikom Boškom Siljegovićem. V njen sestav so prišli VIII. in XI. korpus, VII. korpus in kasneje, ko se je že približala Trstu, še IX. korpus. Jedro armade je sestavljala VIII. korpus, ki je bil tako glede številčne moči, organizacije, oborožitve kot tudi glede vojaških izkušenj ter prekaljenosti med najboljšimi jugoslovanskimi narodnoosvobodilnimi enotami. Začetne operacije so se pričele 20. marca, nekako 10 dni pred datumom, ki ga je bil vrhovni štab določil za skrajni rok.

Potem ko je IV. armada v silovitem navalu razbila v Liki XV. nemški planinski korpus, uničila za tem njegove ostanke v Gorskem Koturu in Hrvatskem Primorju, osvobodivši istočasno otoke Pag, Rab, Krk, Cres in Lošinj, in medtem ko so se še vodile ostre in krvave bitke za dokončno uničenje sovražnikovega odpora na Reki, okrog Klane in Ilirske Bistrice, so se po nalogu vrhovnega komandanta z dne 27. aprila morale odpraviti nemudoma proti Trstu nekatere enote IV. armade z namenom da likvidirajo v tem mestu sovražnikov odpor ter vkrakajo vanj prve.

Neposredno pri osvoboditvi Trsta, Istre in Slovenskega Primorja so sodelovale enote 20. divizije, IX. korpusa, 43. in 29. divizije, 9. divizije in pomorska pehota Kvarnerskega odreda, ki se je 29. aprila izkrcala na istrski obali, južno od Moščenice.

Dne 30. aprila so imenovane enote stisnile obroč Krk Trsta, in sicer na črti Barkovlje, Opčine, Bani, Bazovica, posamezni oddelki pa so že vdrali v mesto.

Težišče nemške obrambe Trsta je bilo na Opčinah, kjer so se postopoma zbirale nemške enote od vseh strani. Borci IV. armade so jih se istega dne zjutraj napadli od sezanske strani.

Zraven Nemcev je bilo v mestu še precej pripadnikov ita-

lijanske fašistične milice, ki so se pred nedavnim sodelovali s svojimi nemškimi tovariši, zdaj pa so na vrat na nos hoteli zlačiti svoje uniforme, nakar so se javljali kot CLN-ovski prostovoljci, češ da se hočejo boriti proti Nemcem, v resnici pa, da bi se komodno in na lisijski način polastili oblasti. Te skupine se seve niso nikjer spustile v borbo, in Nemci so se povsem neovirano sprehajali mimo njih.

Medtem je 31. divizija primorskega IX. korpusa usmerila svoje napade proti Gorici in Trzinu, ju osvobodila, nakar so se njeni prednji oddelki na Soči srečali s predhodnicami druge novozelandske divizije. Naši primorski fantje iz 30. divizije pa so se posebno izkazali v ostrih bojih na Opčinah in v Barkovljah. Menda je ni na Opčinah in v Barkovljah ped; zemlje, ki bi je borci 17. brigade «Simona Gregorčiča», 18. «Bazoviške» in 19. «Srečka Kosovelca» ne bili omočili s svojo krvjo.

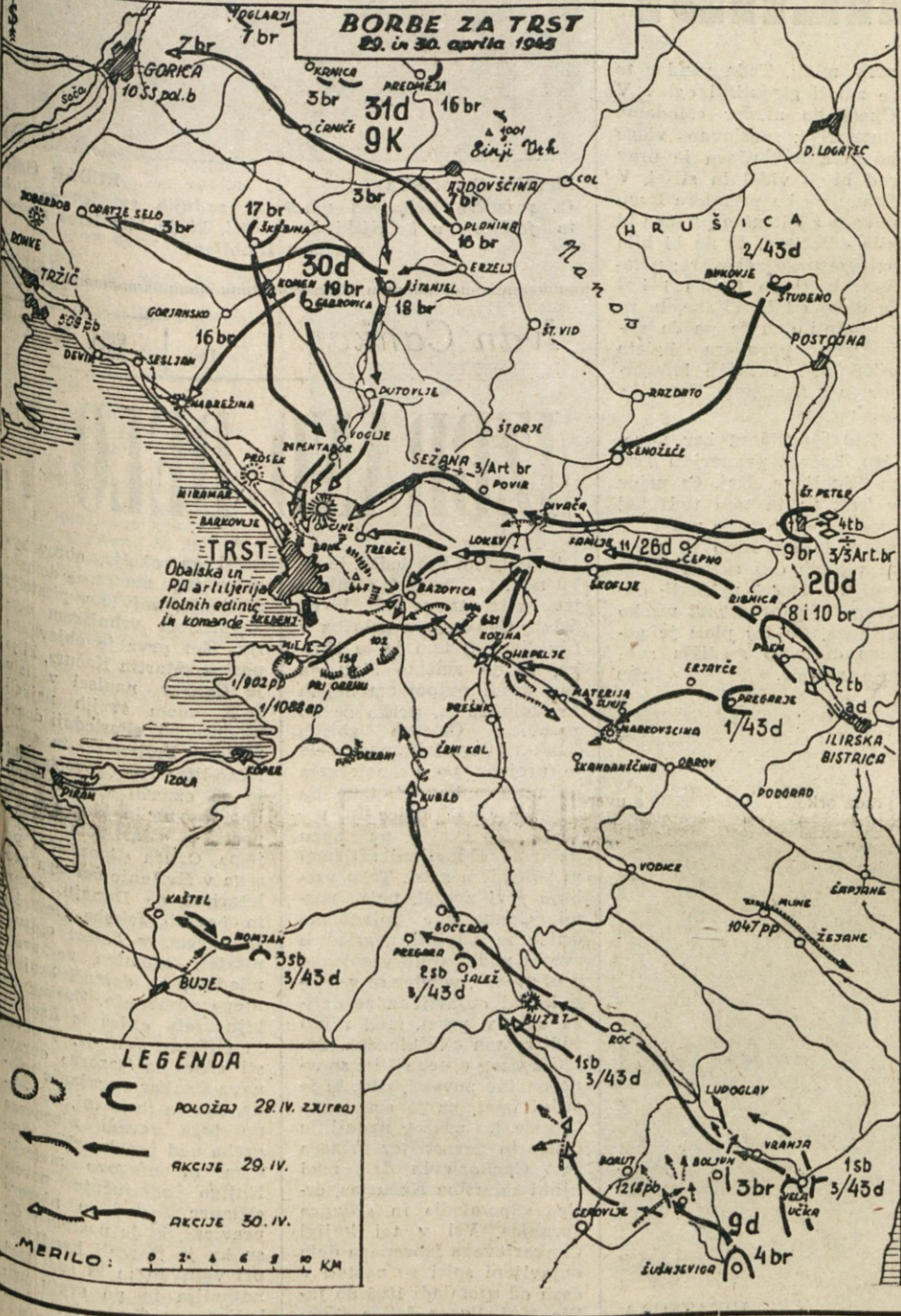
Sovražnikov odpor v Miljah, Zavljah in na Debelem rtiču je zlomila 3. brigada 43. divizije, s čimer je bila odprta pot proti Trstu tudi z juga.

Praktično je bila osvoboditev Trsta, Istre in Slovenskega Primorja zaključena že s 1.

majem, četudi so se v zaledju še vršile borbe proti jedru 97. nemškega korpusa na reški fronti in je sovražnik še dajal odpor v nekaterih izoliranih postojankah, kot na primer na Opčinah, v Pulju ter posameznih točkah v Trstu. Tu so se obkoljeni Nemci zagrizeno borili v upanju, da bodo prišli zavezniki, in se tako raje predali njim kot pa partizanom. Nemci so se še vedno ogorčeno borili v sodnijski palači, pri Sv. Justu, na Revoltelli in na Konkonelu. Sodnijsko palačo je napadla 10. brigada Dvajsete divizije. Dne 2. maja ob 4. popoldne so Nemci izobesili belo zastavo. Prav v tistem trenutku pa je privzelo pred stavbo kakih 7 ali 8 angleških tankov. Cim so jih Nemci upredali, so zastavo spet sneli ter nadaljevali z borbo v upanju, da se bodo z Angleži laže pogodili. Njihov odpor je bil strt, šele proti večeru, potem ko so bili borci 10. brigade pod zaščito tankovskih topov izvršili nanje močan naskok ter prodiril v samo stavbo. Kmalu za tem je bila zavzeta Revoltella. Posadko pri Sv. Justu sta likvidirali 4. brigada Dvajsete in 8. brigada Devete divizije. Nemci na Konkonelu pa so se predali

Mogočna manifestacija tržaškega delavstva 1. maja 1946 na Trgu Unità

PRIMERI JUNAŠKE BORBENOSTI TRŽAŠKIH DELAVCEV ZA OSVOBODITEV TRSTA

Kako je škedenjski bataljon preprečil, da bi se Nemci in fašisti rešili iz obroča

Ko se ob 1. maju spominjamo velikih borb za osvoboditev Trsta, nam kar sami od sebe privrejo na dan spomini junaških podvigov posameznikov ali borbenih edinic. Vsa narodnoosvobodilna borba in tu mislimo borbo vseh mogočih edinic v sklopu operativne vojske, kot tudi tiho in navidez skromno delo terenskih aktivistov, tehnikov v raznih bunkerjev ali skritih tiskarnah, dalje organizacijsko delo vsega zaledja ter delo zadnjega terenskega obveščevalca ali celo samo prista oporniškega gibanja, vsa ta vztrajna in žilava borba je bila tako veličast-

na, da si je danes, osem let po njenem zaključku, skoraj težko razlagati, odkod je naše ljudstvo jemalo toliko moralne sile, da je vzdržalo.

Ko se v teh dneh spominjamo raznih junaštev iz onih herojskih dni, je dobro, da se spominimo tudi nekaterih takih skromnih borcev, ki so se pokazali junaške, vzel bomo tu le razdobje pol ure urob v Skednju z dne 29. aprila leta 1945. O teh borbah smo sicer že pisali, vendar je nujno, da v nekaj potezah orisemo razmere tega dne v Skednju. Po likvidaciji CLN-ovske kolaboracionistične posadke «Guardie Civiche» v bivši karabinjski vojašnici v Skednju, po umiku SS-ovcev iz Rižarne in ko se je tudi nemška topniška postojanka na griču Sv. Pantaleona predala, je bil škedenjski sektor dejansko osvobojen. Ostala je še močna okupatorjeva postojanka pri Sv. Ani v skladiščih CRDA in v tovarni žarnic Alba. Tu sem se je natepla vsa mogoča fašistična golazen od italijanskih črnosrajčnikov do nemške felddandarmrije in Paveličevih ustašev. Vsega okoli 700 do 800 moč. Škedenjski bataljon, ki je šel tudi okoli 700 borcev in četa pri Sv. Ani, se ni mogoče lotiti tako težke naloge, četudi je vse mikalo, da je bil uničilo še to edino sovražnikovo postojanko na njihovem področju.

Giulio Bensi je bil pomočnik komandanta škedenjskega bataljona ter hkrati komandir druge čete. Ko so Nemci in ustaši prodirli skoraj v vas, jih je on, kot smo že omenili, obšel s svojo četo ter z neverjetnim zaletom napadel, kdor ga je napadel v tistem njegovem junaškem zaletu, ko je na če-

lu svoje čete ves krvav že brez vsakega kritja spuščal rafal za rafalom na Nemce in ustaše, se je nehoti spomnil na razne junake iz vseh mogočih vojn, na vse junake, o katerih pišejo življenjepise in romane, Giulio pa je po odbitem prodiru odklonil celo vsako najmanjšo zdravniško nego. Pristavitvi moramo namreč, da v resnici ni bil niti hudo ranjen in da je prihajala vsa kri po obrazu in rokah le od sicer večjih prask, ki jih je dobil, ko si je v naskoku utiral pot skozi ograje z bodečo žico.

Ko so se te borbe že bližale koncu in ko se je večina Nemcev in ustašev že umaknila v postojanko, so se posamezne njihove skupine utrdile za zidovi in tako so bili vsi napor in vse žrtve prejšnjih dni skoraj brez učinka. Te male skupinice je bilo treba uničiti ali vsaj pregnati. To pa je bilo zelo težko, kajti imele so močno oporo v zaledju. Nemci in ustaši so jih krili iz tovarne s težkimi strojnimi kati. Prišel je na pomoč zaplenjen oklopni avto. Toda ta oklopni avto je bil precej pohabljen. Motor mu je slabo delal, desnih vrat pa sploh ni imel in zato je bil vozač postavljen vsakemu strelju. Pri tem moramo pripomniti, da je moral oklopni avto voziti po Ul. Vigneti od škedenjske pokopališča proti Istrski cesti. Ker pa je ta ulica zelo ozka in je povrh bila ponekod zasuta z ruševinami, je lahko vozil kvežmo, ki je bil precej težko in s brizno petih km na uro; če pomislimo, da je bil celo brez vrat, ter da so bile le po vsem južnem obronku

in po cesti skupine Nemcev in ustašev, potem nam je takoj jasno, da vozačev položaj zares ni mogel biti prijeten. In vendar ni mnogo razmišljati. Ko je ob zidu bivše karabinjske vojašnice obrnil v Ul. Vigneti, je ta skromni, toda pogumni borec s stisnjeno pestjo pozdravil ostale borce, ki so iskali zaklonišča za njegovim oklopnim avtomobilom, ter rekel: «Tovariši, zelo verjetno se ne bomo več videli, zato pa pozdravljajte! Sel je. Dva mitraljeza, ki sta bila na oklopnem avtomobilu, sta začela spuščati iz težke štiricevne nemške protivaženske strojne rafale proti okupatorju, ki se je kmalu umaknil v tovarno. Na bojišču so Nemci in ustaši pustili ustaškega kapetana Karakoviča s Hvara, ki je izrešetan ostal za svojim zakloniščem, nadalje enega mrtvega in enega hudo ranjenega ustaša, dva Nemca pa sta se predala.

Pregovor pravi, da je junakom sreča mila. To se je pokazalo tudi pri našem borcu — soferju. Enemu mitraljezu, ki je bil na njegovem oklopnem avtomobilu je sovražnikova krogla prebila ves hrbet, od zatika do pasu, drugemu je opranila levo roko nad zaplestim, vozač pa je ostal nepoškodovan. Oklopni avto je sicer že na polovici Ul. Vigneti obstal, toda naloga je bila izvršena.

Ob 8. zvečer istega dne pa so že prišli jugoslovanski partizanski oddelki III. brigade 9. divizije, ki so zavzele položaje škedenjskih borcev ter se pripravile na napad ob zori. Tu pa se je spet pokazalo legendarno junaštvo v tolikih bojih preizkušenih dalmatinskih partizanov, ki so z neverjetno spretnostjo in junaštvom, ki zares nima primere, napadli zadnjo sovražno postojanko v IV. sektorju ter jo že do 8. ure zjutraj uničili.

Marsikateri stari borec in vojak bo rekel, da je videl in preživel še mnogo večjih junaštev, kot sta ti dve, ki smo ju tu opisali. Da, tu mu priznamo. Zares mnogo je bilo junaštev, toda vsa, tudi največja junaštva, so predvsem vezana na določene nujne okoliščine. Zato se ne bomo spuščali v razglabljaje, katero junaštvo je večje, katero manjše. Tu smo hoteli opisati le dva primere, ki sta v onem kritičnem trenutku zabeleži. Dva delavca sta zapustila v tovarni stroje in s priborjeno puško čuvala pred podivjanim okupatorjem svojo tovarno, svoj in tudi sosedov prag. In v tem, prav v tem njenem predanem odnosu do njune tovarne, do njunega stroja in do njunega ter sosedovega praga, je veličina njunega junaštva.

Oklepne edince divizije Garibaldi-Natisone pred Ribaric v Trstu maja 1945. (Gornja slika je bila 26. apr. objavljena z netočnim nadpisom)

PRVOMAJSKA PROSLAVA V POSTOPNI KREPITVI SOCIALISTIČNE ZAVESTI

Borbena tradicija tržaškega delavstva

Aprilski in majski dogodki v Chicagu leta 1886, ko so velev. množice čikaških kovinarjev, železničarjev in tramvajarjev udeležencev s svojim poličnim nastopom potegnile na seboj ves ostali čikaški in okoliški proletarij, dogodki, ki so doživeli svoj vrhunec 4. maja z mogočno manifestacijo enotnosti vseh izkoriščenih in raztranih, je prav gotovo velika mejnik v borbi proletariata za emancipacijo. Kri, ki jo tedaj prelila v Chicagu Bomfieldova policija, je dala tej borbi svoj pečat.

Nekaj povesem podobnega in kakor tudi v vrzokih, ki so sledili v posledicah, so bile 1902 v Trstu. V svojem dolgem razvoju je prvomajska proslava, kakor

v vsem svetu, tako tudi v Trstu, šla svojo pot. Od svojega španskega porenja praznika pomladi, se je razvijala v kakovostno povsem drug praznik, v manifestacijo s svojim socialno vsebino. Razvoj je bil dolg in le zadnjih petdeset let je prvomajska proslava dobila svojo pravo, sedanjo vsebino.

Socialistično gibanje se začela uveljavljati v Trstu šele proti koncu prejšnjega stoletja. S postopnim razvojem tržaške industrije in predvsem ladjedelništva in pomorstva se je množil v Trstu tudi proletarij, v katerem se je začela probujati tudi delavska zavest. Za probujanje te zavesti, pa je bilo tudi več vzrokov. Samo če pogledamo nekoliko v tedanje razmere, nam bo takoj jasno, da so bili dani vsi pogoji,

ki so proletarij tako rekoč silili k odporu: čikaški dogodki, ki smo jih že omenili, so bili posledica borbe čikaškega proletariata za osemurni delavnik in to je bilo leta 1886. Leta 1902 in še pozneje pa je bil tržaški delovni urnik sledeč: v obrtništvu se je delalo od zore do mraka, t. j. do tedaj, ko je gospodar obrtniškega podjetja poslal svoje pomočnike in vajence zaradi tega domov; v ladjedelništvu je trajal normalen delavnik 11 ur in le graficarji ter klobučarji, kot nekaj privilegirani razred, so delali le po 10 ur na dan.

Nje gubnega toraj, če so tudi tržaški zavezniški obrtniški in predvsem industrijski delavci kar z navdušenjem sprejeli borbo za osemurni delavnik. Toda rekli smo, da so to borbo sprejeli zavednejši, organizirani delavci, kajti računati moramo, da se je proletarij državnimi ustanovami, pred tedaj šele ustvarjal in to predvsem z viškom podeželskega, t. j. kmečkega prebivalstva, ki je kmehal v mesto in prišel s seboj vse posebnosti kmečkega konservativizma in bil seveda brez najosnovnejših zarodkov razredne zavesti. Ne moremo sicer trditi, da danis do konca prejšnjega stoletja, ali bolje, do leta 1902, posamezne skupine tržaških delavcev sploh praznovala 1. maja. Nasprotno! To je bila že stara navada, le da je imela v večini povsem druge vsebine. Delavci posameznega podjetja ali vsaj del teh, si je ob 1. maju vzel «prost dan» in te skupine so se zbirale v okoliških gostinjah ali kar na travnikih ter tam zalivale obilnej-

Tržaško delavstvo manifestira 1. maja 1902

ZA PRIJETNO BRANJE

KMET KUPUJE KOSO

KOLOMAN MIKSZATH

Videl sem, kako je prišel kmet Csomak v trgovino z telovnicami. «Dobro dan, je rekel. Kdo bi kupil?»

«Nikar komedije! Če vam ta ni všeč, jih je tam več na izbiri, izberite si drugo!» «Tuk tepec pa nisem, da bi se uvajal mučil. Obdržim jo; ampak za toliko, za koliko je slabša od prejšnje.»

prinese na dan dve desetici, iz drugega kovance za štiri setice. «Tu imate štiriindvajset krajcarjev.»

koor ni prida. Več nimam pri sebi, ostali denar je v moji plaču na vozi, pa naj vendar ne boste zahtevali, da bi zaradi tistih ušvihv krajcarjev tako daleč tekel. Bom že drugič poravnal.»

KMETJE ZBORUJEJO

Spričo resnega položaja kmetijstva, se kmetovalci našega področja vse bolj in bolj zavedajo, da je za njegovo izboljšanje potrebna enotna in organizirana borba.

Od vola do traktorja

S trudom in težavo vola brano po kosu preorane polja, medtem ko traktor hitro in temeljito opravlja svojo nalogo.

Poljedelec, vinogradnik vrtnar in čebelar v maju

Vaznost pravočasnega okopavanja na njivi - Gnojenje travnikov - Od suhega k zelenemu krmiljenju - Žveplanje in škropljenje trt - Tretje pretakanje vina - Zati-ranje sadnih škodljivcev - Zalivanje in gnojenje vinogradov - V maju čebele rojijo

Poljedelstvo

Zaradi neprestane suše v zadnjih mesecih je rast na njivi precej zaostala, zato bosta tudi pletev in osipanje rastlin nekoliko zakasneli. Zita lahko že takoj oplevemo.

Vinogradništvo

Običajno poženo trta že v prvi polovici tega meseca ped visoke poganjke. Tedaj je zadnji čas, da napejanje pripog-nemo in povežemo, nakar mo-gamo trta prvič poprčiti z žveplom. Med žveplo lahko tu-dij pomešamo nekoliko prahu skafarar. Rabimo dobre pri-prave za žveplanje, ker na de-belo potroseno žveplo kaj ra-do ožge poganjke. V drugi po-lovici tega meseca bo najgode-nejši čas za cepljenje v zele-no. Bodimo z vsem pripravljeni za škropljenje proti pe-ronospori. Kupi modro galico že sedaj. Pogoj, če imas škro-plilnico v rodu. Ako si moraš nabaviti novo, kupi škropilni-co dobre znamke, kot so: Ver-morel, Volpi, Casaritti. Pripo-rodiljivo je, da škropimo prvič že sedaj, ko je trta dobro po-kazala svoj zarod. Škropimo vse zelene dele trte, posebno pa spodnje dele listov. Škropiti moramo enakomerno in v-čim manjših kapljicah, najbo-lje v obliki megle. Za prvo škropljenje vzamemo kvešice mu kilogram modre galice na sto litrov vode. Škropilo pri-pravimo in dveh leseh posad-bah (čebrih), od katerih mora vsaj en držati sto litrov. V-terdno posodo damo 50 li-trov čiste vode. Kilogram mo-dre galice obesimo zvečer v prvo posodo, da se čez noč raztopi. V vsaki manjši po-sodi ugusimo kilogram živega apna v vsem delu. Dobljeno emulzijo razredimo s čisto vodo. Precedimo skozi sito v drugo

Kletarstvo

V maju, in sicer še preden vinska trta cvete, moramo vsakega vino pretočiti tret-jič. Pri pretakanju zadimimo sode z žveplom ali pa dodamo vinu 7 g kalijevega metabisul-fida. Posodo, ki ostane prazna, dobro zažveplamo, in sicer vsake tri tedne. Paziti mora-mo, da sodi vedno polni. Ne ovijajte lesenih cepov s-cunjami; rabite rajši zamaške iz plutvine!

Sadjarstvo

V sadovnjaku je najvažnejše delo zatiranje škodljivcev. V tem mesecu zatiramo majske-mo, s temi škarkarji odreže-mo vršičke z zapredki in jih sežemo. Listne uši, ki delajo

Čebelarstvo

V tem mesecu čebele rojijo. Če se niso pripravile za me-dišče in roje potrebno satovje, opremi okvire z žico itd. Se-daj se rade naselijo v panjih, zlasti v zadnjem delu, mravl-je, ki so prav nadležne. Da jih odpravijo, postavi v panju na mesto, kjer se mravlje zbi-raj, v sladkorni ali medeni vodi namočeno gobo; ko bo na gobi dovolj mravelj, vrzi jo v vrelo vodo. Če prevažaš na pašo, bodi previden.

Povečanje rentabilnosti gospodarstva s strokovnim in smotrnim namakanjem

Namakanje obdelane zemlje je vsakdanja zadeva, saj je v naši okolici mnogo polj, ki so deležna tega. Mnogokrat be-re, in slišimo, kako se razni ljudje zavzemajo za ta dela.

Poznamo letno in zimsko namakanje. Za namakanje so najgode-nejše jutranje ure. Razne energije kot pripomoček za namakanje

(kilogram metra) v sekundi (konjacija sila je 75 legm-sek). V eni uri predstavlja delo eno kilovatno uro ali 367.200 kWh. Naša količina vode je milijon kg, višinska razlika pa je en m - torej 1.000.000 kgm; 1.000.000 : 367.200 = 2,76 kWh. To je idealno ali teoretično delo.

Močenje v obliki dežja ima

nekaj prednosti, ker ne izpira zemlja ostale polje, to je časno se kaplje nekoliko ogre-jejo v zraku in vsrkajo nekoli-ko zraku. Ta način pa zahte-va posebne naprave za škro-pljenje in višji tlak, kar povisa obratne stroške. Vendar so se nekateri v naši okolici izvali-ze v gradnji teh naprav in ta na-čin namakanja ima precej iz-gledov za uveljavljanje.

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Kadar je suša...

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

Prilika mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

POMORSKO GRADJEVNO PODUZEČE RIJEKA Gradbišče jug. cona STO

čestita vsem svojim uslužbencem in cenjenim klientom 1. maj, mednarodni praznik dela

MESOPROMET Tel. 92 - KOPER

čestita praznik 1. maj cenjenim klientom in delovnemu ljudstvu

Ob priliki 1. maja čestita vsem

VINO D.D.

KOPER

Ob priliki mednarodnega praznika delavcev, 1. maja čestita vsem cenjenim odjemalcem in delovnemu ljudstvu

PRERAD D.D. Tel. 33 - PORTOROŽ

MESTNO PODJETJE LOKALNEGA GOSPODARSTVA KOPER čestita k prazniku 1. maja

TVORNICA PAPIRJA • REKA

čestita ob 1. maju

DELOVNI KOLEKTIV

Rafinerije nafte REKA

ki sam upravlja svojo tovarno, čestita tržaškemu demokratičnemu prebivalstvu za mednarodni praznik dela, 1. maj.

Ob tej priložnosti sporočamo svojim cenjenim odjemalcem, da izdelujemo 76 proizvodov iz surove nafte.

Oskrbujemo domače in tuje ladje s potrebnim gorivom in mazivom.

Pripominjamo, da se je naša rafinerija specializirala v izdelovanju vseh vrst motornega olja, kakor tudi ostalih specialnih vrst olja za uporabo v raznih panogah gospodarstva.

Potrošnikom jamčimo za kvaliteto, kakor tudi za hitro in točno postrežbo.

Rafinerija nafte - Rijeka

TELEGRAM: RAFINERIJA • RIJEKA • TELEFONI: 21-51, 21-52, 21-53, 21-54, 21-55, 21-56 (CENTRALA) • TEKUČI RAČUN Br. 508-3211.300 NARODNA BANKA - RIJEKA

GOSTINSKO PODJETJE

„HOTEL CENTRAL“

s podružnicami „Partizan“, „Piran“, „Villa d'oro“, „Helios“, „Bristol“, restavracije „Lido“ in „Soča“

čestita cenjenim klientom k 1. maju

Delovni kolektiv tovarne pohištva v Kopru želi ob prazniku dela obilo sreče in uspehov ostalim kolektivom in cenjenim odjemalcem, katere opozarja na svojo bogato zalogo vseh vrst kvalitetnega pohištva po zmernih cenah

„Stil“

„Stil“
TOVARNA POHIŠTVA IN ŠČETK
KOPER
UL. S. NAZARIO ST. 652
TELEF. 17

TVORNICA DIZALICA VULKAN REKA

čestita demokratičnemu tržaškemu prebivalstvu za 1. maj, dan mednarodnega proletariata in dan osvoboditve Trsta po Jugoslovanski ljudski armadi

Ul. Janka Polić - Kanova 103

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR v KOPRU

čestita vsemu prebivalstvu za mednarodni praznik dela - 1. maj - z željo, da se v bratstvu med Slovenci in Italijani še bolj utrdi socialistična demokracija

Import

SPLOŠNA TRGOVSKA D.D. - KOPER

1. maj 1953

Export

„JADRAN“

GRADJEVNO PODUZEČE

REKA

čestita tržaškim delavcem

za mednarodni praznik dela

VREME Vremenska napoved za danes: napovedujejo se vedno pretežno jasno in toplo vreme. — Včerašnja najvišja temperatura v Trstu je bila 18.3 stopinje; najnižja 9.4 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

Opozorjamo vas na sledeče **RADIO** oddaje: Jug. cone Trsta: 7.00: Internacionala — Zivel praznik dela 1. maj 15.00: Prvomajski koncert simfonične, operne in lahke glasbe. — Trst II: 13.08: Prvomajski nagovor predstavnika Razrednih sindik. Trst I: 13.30: Prvomajski nagovor B. Petronia.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

V Dolenjah in Krminu je toča napravila 4 milijone škode

V sredo okoli 10. ure se je usula velika toča nad Krminom in v trenutku so bile vse strehe pokrite z njo. K sreči pa je kmalu nehala in do sedaj nam še ni znana morebitna škoda, ki jo je povzročila na poljskih pridelkih. V poznem popoldnevu je toča enakomerno padala v vasi Dolenje v Brdih, zlasti pa v bližnjem Skriljevem in sosednjih vasi. Po prvih vesteh je toča povzročila približno 30 odst. škode, ki znaša okoli 3 ali 4 milijone lir.

Delovno ljudstvo Goriške bo letošnji praznik 1. MAJ proslavljalo v Števerjanu „Med borovci“

Privedite se bo začela ob 16. Po uvodnem govoru bodo goriški pevski zbori odpeli sledeče pesmi:

1. V. Vodopivec: Steverjanska himna — moški zbor Steverjan.
2. I. Zajc: Slava delu; V. Vodopivec: Pobratimija — moški zbor Sovodnje-Podgora.
3. Narodna: Ko pljučica sem pevala; Ciril Pregelj: Lep je vrtec... — ženski zbor Standerž.
4. M. Pirnik: V saneh; Ciril Cvetko: Pomladna; R. Simoniti: Lepo moje ravno polje — ženski zbor Poljane.
5. Karel Pahor: Zdravica; Karel Pahor: Pesem žena; Rihard Orel: Sem korajžen vesel; Rihard Orel: Al' ste ga videli? — ženski zbor Podgora.
6. Knahl: Slovan; Emil Komel: Slovenski fantje; S. Mihelčič: Nebo zari — moški zbor Vrh-Dol-Poljane-St. Maver.
7. A. Hajdrih: Jadransko morje; V. Vodopivec: Bratje v kolo; B. Ipavec: Planinska roča; A. Nedved: Mili kraj — moški zbor Steverjan.
8. O. Dev: Pojdem v Rute; V. Vodopivec: Na Posavju; M. Tomc: Majeve; S. Mihelčič: Micka bi rada Jurka dobila — mešani zbor Standerž.
9. K. Bostjančič: Moje dekle; A. Nedved: Na straži; J. Aljaž: Soči — moški zbor Vrh-Dol-Poljane-St. Maver.
10. Ant. Lajovic: Kroparji; K. Anatolski: Sreča na polju — mešani zbor Podgora.

Po programu bo prosta zabava in **PLES** Poskrbljeno bo za hrano in pijačo.

Autobus v Števerjan bo začel voziti s Travnika ob 14.15 in bo vozil vsakih 45 minut, dokler bo kaj ljudi. Ob slabem vremenu bo proslava v nedeljo 3. maja ob istih urah.

ZA PET LIR ZVIŠALI VOZNO na podlagi okrožnice ministrstva za prevoz

Veliko ogorčenje prebivalstva zaradi poviška. Pričakuje se, da bodo o tem razpravljali pred občinskim svetom

Na podlagi okrožnice št. 3564 ministrstva za prevoz je goriško avtobusno podjetje Ri. bi zvišalo cene vozniških listov. Cena bo za pet lir večja na mestnih avtobusih in na avtobusih, ki vozijo v okolišne vasi.

S tem odlokom je podjetje Ri. bi najbolj prizadelo delovnega človeka, torej tisto kate. gorijo prebivalstva, ki se pr. življa s trdim vsakdanjim delom. Zato je popolnoma razumljivo ogorčenje v mestu in okolici zaradi tega poviška. Ze večkrat je bilo slišati govornice, da namerava Ri. bi zvišati ceno vozniških listov. Marsikdo je upal, da do poviška ne bo prišlo.

Z današnjim dnem, ko bo stopil v veljavo novi odlok avtobusnega podjetja Ri. bi, bo moral delovni človek še vedno uporabljati mestni avtobus za svoje prevozno sredstvo, če bo hotel pravočasno priti na delo ali opraviti svoje najnujnejše opravke in pri tem vsako voz. njo plačati pet lir dražje. Marsikdo bo dejal, da pet lir ne predstavlja kdo ve kakšnega bremena, vendar je glede na slab položaj goriških ljudi ta povišek dovolj velik.

V Trstu in Vidmu se cene niso spremenile, ampak le v Gorici, ki ima že itak dovolj brezposelnih.

Prebivalstvo še vedno močno upa, da bo občinska komisija za pregled delovanja Ri. bi.

jevega avtobusnega podjetja kmalu uspešno končala z delom in predložila občinskemu svetu svoje sklepe. Občinski svet bo o njih razpravljaj. Predvideva se zanimiva razprava, saj se bo nanašala na prebivalstvo mesta in okolice.

DRZAVNOBORSKE VOLITVE
Napovedujejo prihod socialdemokrata Saragata
Sedanje mrtvilo v predvolilnem boju za državnooborske volitve bo najbrž prekinil bližnji prihod nekaterih večjih italijanskih politikov, ki bodo v maju prišli govorit v naše mesto za nekatere stranke.

Demokristjani bodo imeli svoj volilni shod v nedeljo. Govoril bo kandidat za poslansko zbornico Scalfaro. Za socialdemokrate pa bo prišel Saragat in Balabanoffa. Za komuniste napovedujejo prihod senatorja Terracinaja, za republikance pa Cifarellija.

Zavarovanje uslužbencev javnih obratov proti nesrečam na delu
31. decembra 1952 je Združene javnih obratnikov sklenilo pogodbo z Ustanovo za zavarovanje proti nesrečam na delu v zvezi z zavarovanjem delav-

cev v javnih obratih in hotelih. Na podlagi te pogodbe morajo vsi lastniki javnih obratov, ki imajo v svojih obratih razne stroje, zavarovati svoje uslužbence proti nesrečam na delu.

Vsa tista podjetja, ki so pred koncem meseca aprila zavarovala svoje uslužbence, ne bodo plačala pristojbine pred 1. januarjem 1953 in morebitne kazni.

Za plačilo zavarovalnin veljajo običajna pravila. To velja seveda za podjetja, ki lahko dokažejo, da so vpisana v Zvezo trgovcev spornazumno s Trgovinsko zvezo.

DEZURNA LEKARNA
Danes posluje ves dan in vso noč lekarna Cristofoletti na Travniku št. 14 - tel. 29-72.

K prazniku dela čestita **DELOVNI KOLEKTIV GRADBENEGA PODJETJA**

„PRVI MAJ“ V KOPRU
vsemu delovnemu ljudstvu in želi, da bi enotno korakali v boljšo bodočnost.

KMETOVALCI IN VRTMARJI, OBIŠČITE NAS!

MARINAC VLADISLAV

Trgovina kmetijskih strojev in orodja
TRST
STRADA VECCHIA PER L'ISTRIA

Telefon 54.41-176

Umetna gnojila - Krma za živino - Prvorstna inozemska semena in lastnega pridelka - Trte, sadna drevesa, razne cvetlične sadike, vrtnice i. t. d. - Poljedelski stroji in druge potrebščine

K delavskemu prazniku 1. maja čestita vsem svojim gostom

GOSTINSKO PODJETJE

KOPER

Fotografski laboratorij

RAZVIJANJE KOPIRANJE POVEČAVE REPRODUKCIJE DOKUMENTOV H I T R A POSTREŽBA I Z D A J E INDUSTRIJSKIH IN REKLAMNIH FOTOGRAFIJ FOTOGRAFIRANJE BELO IN ČRNO IN V BARVAH

INDUSTRIJCI! Dajajte vrednost vašim proizvodom s fotografiranjem pri tistem, ki vam lahko napravi kličo v črnem in barvah!

ZA POSVETOVANJA IN PRORACUN: TELEFONIRAJTE BREZ OBEZVOSTI NA **95-873, 90-810**

Lahkoatletski rezultati od blizu in daleč

Na mitingu Crvene zvezde, kjer je postavil Milakov nov državni rekord v skoku s palico (422), o čemer smo že večer poročali, sta bila dosežena še naslednja boljša rezultata: **skok v višino:** Nikolić 190 cm, met kroglice: Sarčević 15.11 m.

Na atletskem mitingu v Zagrebu je mladinec Branko Milner dosegel mladinski državni rekord v skoku v daljavo z rezultatom 6.80. Na istem mitingu je Galin vrgel kladivo 54.29 m.

V nedeljo sta bila lahkoatletska nastopa tudi v Ljubljani in Mariboru. Nekateri rezultati: **met kroglice:** Golc 14.08, Mueller B. 13.19; **disk:** Mueller B. 45.66 m; **daljina:** Borstnar 6.61 m.

Na nedeljskih lahkoatletskih mitingih v raznih mestih Italije so bili doseženi tudi nekateri boljše rezultati: 100 m: Sangermano 10.8, Sobrero 10.9; 400 m: Dani 50.2; **disk:** Consolini 52.54 m, Tosi 49.43 m; **kopje:** Ziggiotti 59.54 m, Lievore 58.01 m; **palica:** Balotta 4 m; **troškoc:** Bertacca 14.80 m, Guzzi 14.41 m.

Na tekmovanju v Moskvi je skočil 17-letni Sitkin v višino 191 cm. Pri ženskah pa je v isti disciplini zmagala Kosova s 154 cm.

Hotel Palace Portorož

vabi na otvoritev hotela 1. maja 1953

Igra renomirani plesni orkester 1., 2. in 3. maja - Za prvovrstno postrežbo je preskrbljeno

Stanko Zidarič

ŠEMPOLAJ ŠT. 4 (Nabrežina)

CENE ZMERNE OLAJŠAVE PRI PLAČILU

ŠPORTNI DNEVNIK

Mednarodni veleslalom v nedeljo pod Jalovcem

Prijavljeni so Avstrijci, Francozi, Švicarji, Nemci in Italijani

V nedeljo bo pod Jalovcem IV. mednarodni veleslalom. Po številu prijavljenih inozemskih tekmovalcev to je ena izmed največjih smučarskih mednarodnih prireditelj v Jugoslaviji. Med prijavljenimi ekipami so člani državnih reprezentanc posameznih držav. Med drugimi francoskimi tekmovalci so prijavljeni tudi francoski easis; Allard, Huertas, Suplice, Parre in Penz, ki veljajo letos za najbolje francoske alpske tekmovalce. Avstrijci pa so prijavili razen drugih v svojih ekipah tudi: Moltererja, Sengerja, Huberja, Hohenleiterja, Zaunerja. Tudi Švicarji so med ostalimi prijaviteli 2 izmed najboljših, in sicer Gammo in Baumanna. Italijani in Nemci so javili samo številčno udeležbo svojih najboljših tekmovalcev, niso pa še javili njihovih imen. V tako hudi konkurenci bo borba za lep prehodni pokal, zelo huda in zanimiva!

SAH
Jugoslavija-Italija
v Ljubljani 4. in 5. junija

V italijanskem moštvu bo igral tudi sahovski mojster Tržičan Stalci

Sahovski dvoboj med reprezentancama Italije in Jugoslavije bo 4. in 5. junija v Ljubljani. Italijo bodo zastopali ti-le igralci: Szabados, Calab, Giustolisi, Nestler, Paoli, Porecca, Primavera, Scafarelli, Stalci, Norcia.

Zaradi nepredvidenih tehničnih zaprek, je **PRVOMAJSKI SAHOVSKI BRZOTURNIR**, ki bi moral biti danes v prirediteljskega odseka PD »Vojka Smuca« **PRELOZEN NA POZNEJSI DATUM.**

Tako mislimo mi:

- Atalanta - Spal 1
- Bologna - Lazio 1
- Florentina - Milan x 1 2
- Inter - Palermo 1
- Pro Patria - Novara x 2 1
- Roma - Juventus 1 x
- Sampdoria - Udinese 1
- Torino - Como 1
- Triestina - Napoli 1 x
- Messina - Legnano x 1
- Monza - Genoa 1
- Salernitana - Cagliari x 2
- Empoli - Pavia x
- Lucchese - Marzotto 1 x
- Leccese - Ars. Taranto 1

AVTORIZIRAN MALI OBRATNIK IZDELUJE NAGROBNE SPOMENIKE IZ NAJBOLJŠIH KRAŠKIH IN TUJIH MARMORJEV. SLIKE NA PORCELANU, BRONASTE CRKE IN LUCKE, PRORACUNE BREZPLACNO, POSTAVITVE IZVRŠENIH SPOMENIKOV Z GARANCIJO.

Prejšnji večer je na sedežu Trgovinske zbornice imel pokrajinski svet svojo sejo pod predsedstvom odv. Culota. Pokrajinski svetovalci so na seji proučili razna vprašanja upravnega značaja. Predsednik Culot je navzoče seznanil o izidu svojega potovanja v Rim, kjer je obiskal razna ministrstva in je z njimi navezal stike ekonomskega značaja za upravljanje in načrt del, ki jih bodo pričeli v raznih središčih pokrajine.

Seja pokrajinskega sveta

Na torkovi seji je občinski upravni odbor pod predsedstvom župana dr. Bernardisa razpravljaj predvsem o vprašanjih navadnega upravnega značaja Nato je proučil nekatera vprašanja v zvezi z upravljanjem in popravilom mestnih cest.

Odborniki so se sporazumeli županom za dokončno betoniranje Korza Italia. S tem v zvezi so odobrili postavitev naprav za ureditev prometa na dveh glavnih križiščih pri kavarni Garibaldi in pri glesu.

Zlom desne noge
Danes zjutraj okrog 9.30 je rešilni avto Zelenege križa pripeljal v mestno bolnico Brigata Pavia 40-letnega Marjana Trevisana iz Polazca v bližini Ronk. Mož je službojčemu zdravniku izjavil, da se je doma ponesrečil prejšnji večer. Zdravniki so ugotovili zlom gležnja desne noge. Zdravil se bo približno 30 dni, če ne nastanejo komplikacije.

Urnik Irgovin za 1. maj
Zveza trgovcev za goriško pokrajino obvešča vse prizadete, da bodo danes 1. maja vse trgovine brez razlike ves dan zaprte. Zaprte bodo tudi mesnice, trgovine s sadjem in zelenjavo, pekarnice, mlekarne in cvetličarne.

KINO

VERDI. 15: «Karabinka Williams», J. Stewart in W. Corey.

VITTORIA. 15: «Zlata kočija», A. Magnani.

CENTRALE. 15: «Kuma Trzi Kuma», A. Hausl.

MODERNO. 15: «Most držeževa», R. Scott in J. Hayes.

KROJAČNICA ZA ŽENSKÉ IN MOŠKE

JOSIP KRAVOS
TRST, Ul. Brandesia 53, Sv. Ivan
ki zadovolji in se trudi, da ugodí vsakemu okusu

... od pečene ure do izpopolnjene švicarske industrije

ONGER

Nad 100 vzorcev izbrane elegancije

Najboljša kakovost uporabljenega materiala poudarja vrednost ZNAMKE

Izdelovanje po zadnjih iznajdbah moderne tehnike

POPOLNO JAMSTVO ZA 5 LET
NAJNIŽJA CENA 11.000 LIR

Te prednosti vam nudi samo znamka **ONGER**

BIFÉ TOMAŽIČ
TRST - Ul. Cassa di Risparmio št. 3
Tel. 53-01

Vsemu delovnemu ljudstvu čestita k prazniku dela

ODPAD D.Z.O.Z. KOPER

KMETIJSKA ZADRUGA KOPER IN OKOLICA

želi vsem članom ob prazniku delovnega ljudstva mnogo uspehov

IVOZ

IVAN RIBARIČ

ZALOGA TRDEGA LESA IN GORIVA

IZVOZ

URADI: UL. CRISPI TEL. 93-502
Skladišče: Ul. delle Milizie št. 17-18 - Tel. 96-510

Batič Franc

KLJUČAVNIČARSKA MEHANIČNA DELAVNICA

TRST
Ul. F. Crispi 15
Telefon 95214